

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1.70. — Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.
Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
ust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Balkanska vojna.

Kdo je rešil mir?

V svoji zatelebanosti gredo nemški listi pogosto daleč iskati raznim dogodkom vzroke, ki leže zelo blizu, takorekoč pred nosom. Mi bi jih lahko opozorili na besede velikega njihovega pesnika, ki je rekel: Warum denn in die Ferne schweifen? (Počemu bi daleč stikal kar pred nosom leži?). In tako je prišla Tagespost na velikansko misel: da so Mongolci rešili evropski mir. Gibanje na Kitajskem in v Mandžuriji je namreč prisililo Rusijo, da se je ozrla na svoj Vzhod in se je zbalala vojne. S tem je bila Evropa rešena. Tako trdi nemški list.

Zalostno znamenje bi bilo za sedanjo kulturo Evrope, če bi jo morali nekulturni Mongolci varovati pred nekulturno vojno, katero je hotela Evropa imeti za nekulturne Albance. Po našem mnenju so bili oni azijski strahovi popolnoma odveč in je popolnoma nepotrebno trditi to, kar bi bilo za Evropo žalostna resnica. Rusija ima namreč svojo posebno azijsko armado in bi jo za enkrat dogodki na daljnem Vzhodu ne zmotili toliko, da bi pustila svoje interese na Balkanu. Rusija je štela preveč milijonov za osvobodilno vojno leta 1876. na Balkanu, preveč ruskih junakov je izkrmavalo okoli Plevne, da bi sedaj pustila na Balkanu odločati drugim. Tega svojega mnenja tudi Rusija ni skrivala: izrekla ga je v raznih izjavah in nazadnje, ko je stvar postala resna, je pokazala svojo voljo tudi z mobilizacijo. Ob istem času je izšel tudi v »Novem Vremenu«, članek, ki pravi na koncu: Drač je samo predlog — boj za pristanišče ob Adriji ni samo srbsko, balkansko ali avstrijsko vprašanje, to je: rusko vprašanje. Rusija je v Aziji mejašica s Turčijo in gotovo je, da bodo Turki skušali v Aziji okrepiti svojo silo, ki so jo izgubili v Evropi. Ni dvoma, da bi v tem oziru dobila Turčija podporo tudi od vseh onih, ki bi radi izpodrinili Rusijo iz njenih pozicij ob Balkanu in ob Dardanelah. Rusija je smatrala vprašanje na Balkanu torej zelo resno — in govor ministrskega predsednika Kokovceva je to potrdil. Ravno zaradi tega pa je nastala v Evropi velika napetost in to napetost je baje rešilo gibanje v Aziji. — To bi se na videz pokazalo kot resnično. Toda čemu iskati daleč, kar leži tako blizu. Ko sta dobila naš prestolonaslednik in Blaž Zemlja v Berlinu odgovor, da si Nemčija ne želi vojne, so pisali tudi naši listi: obojena vojaška Nemčija je rešila mir. — To se je kazalo takrat kot popolnoma resnično. Po berlinskem sestanku je napetost takoj odjenjala. In vendar tudi oni previdni berlinski odgovor ni bil edini vzrok, da ni bilo vojne. Vojna bi bila morebiti nastala kljub temu — ko bi ne bilo drugih vzrokov, kateri so rešili mir; Nemci bi namreč delali radi vojno, ko bi jim kazalo.

V teh burnih časih se je pisalo in govorilo marsikaj in Avstrija je ugibala, kako bi dobila, kar je davno želela. Nemški listi niso pozabili navduševati diplomate, da naj ženo stvar do skrajnosti. In so gnali. Hudi časi so bili, mislili smo, da je mir izgubljen, ne za malo, za dolgo časa. Začele so se konfiskacije, špijoni so bili na delu — začele so se priprave — ne brez denarnih in ne brez človeških žrtev — bili smo že na pol v vojni — in vseeno se je odločilo

drugače. Zakaj? Kdo je rešil mir. Naš notranji položaj. Ako bodo enkrat pregledovali skrite listine, se bo pokazalo, kako je bilo z nami leta Gospodovega 1912. Zato smo prišli srečno do londonske konference.

Ob tej priliki se je pisalo na nemške strani, da si je treba od strani Srbije zagotoviti mir za vsako ceno.

Avstrija se ne sme pustiti izzivati, ker to stane mnogo denarja.

Mi pravimo: Dobro, dobro. Nas veseli, da so gospodje spoznali to. Zato naj skušajo zdaj na londonski konferenci popraviti, kar so s Prochazko zavozili. »Patriotično« nemško časopisje pri tem ni brez krivde. Ustvari naj se torej stalen mir. Ta pa je nemogoč v politiki proti Srbiji, ampak za Srbijo.

Srbski pristan in Albanija tvorita težišče londonskih dogovorov. Sedaj je čas. Ako hoče Avstrija stalen mir, si ga more zagotoviti le s tem, da spozna svoj notranji položaj.

Drobiž z bojišča.

HRABRI ČRNOGORCI.

V prostrani Danilovi bolnišnici so nastanjeni najtežji ranjenci, ki vise med življenjem in smrtjo.

Smrt! Ta beseda je za nekatere strašna, a za te domoljubne ljudi je slast. Oni so veseli, ker umirajo za domovino, umirajo, da drugi žive.

Na neki postelji leži smrtnoranjeni mladenič, star 17—18 let. Granata mu je raztrgala lobanjo. Povoji mu jo drže skupaj, da ne razpade. On leži in gleda neprestano v neko točko. V duhu gleda bajonetni naskok svojih tovarišev. Nekaj hoče, a ne more. Ob njegovi postelji sedi vsa objokana njegova majka. V sobi vlada smrtna tišina, katero moti le jadikovanje matere edinega sina.

Ranjeni mladenič se dvigne, zbere vse svoje sile, in zakliče: Pa zakaj jokaš majka, zakaj me ne pušiš, da grem zopet na vojno, saj sem zdrav in lahko streljam.

In mladenič pade znok. V par minutah je bil mrtev.

Na prehodu preko Prokletija, ki je bil, kakor govore, enak pohodu Hanibala čez Alpe in pohodu Napoleona v Rusijo, je poginilo tudi 6 Črnogork, ki so nosile hrano za vojsko. Zamel jih je veliki sneženi metej.

KAKO UMIRAJO BOLGARI.

V sofijski »Riječi« od 23. novembra se nahajajo zanimive epizode iz balkanske vojne: pod naslovom »Stojna smrt«, iz katerih vidimo, kako umirajo Bolgari tiho, kot heroji, brez strahu pred smrtjo. »Riječ« piše:

Naša vojska je korakala v selo Kresna. Sovražnik je pobegnil, vas in okolica sta bila izčiščena od turške golazni. Dva naša vojaka sta odšla na polje, da vidita njive in zimsko setev.

Kar naperijo Turki iz nekega skrivališča svoje puške nanju. En vojak je bil težko ranjen. Legla sta oba na zemljo in pričela odgovarjati. Razvil se je hud boj. Kmalu je ranjeni

Ko jo je zagledala kneginja Beatrice, si ni mogla česa, da ne bi vztrepetala.

»Vstopite!« je dejala ženska prosto. Ragastan, Beatrice, Zileta in Spadakapa so stopili v nekakšno elegantno opremljeno govorilnico.

Ko ji so poslali nazaj v ulico Kanet. »Pokažem vam vaše stanovanje,« je rekla ženska.

»Gospa,« je izpregovoril zdaj Ragastan, »ali vam je moj sluga povedal, da želim najeti vso hišo?«

»Saj dobite vso hišo, gospod. Še jutri se preselim iz nje, pa boste lahko ostali tukaj, kolikor časa se vam bo ljubilo.«

»Ali sta se pogodila o ceni? In za koliko časa?«

»Briga me cena, gospod. Vaš sluga mi je dejal, da iščete varno in samotno zavetje. Ne vem, ali sem se motila, a zdi se mi, da se bojite nečesa s strani kraljevih ljudi... in to mi zadošča, da vam drage volje ponujam svojo gostoljubnost...«

Govorila je z zamolklim glasom. Zdelo se je na prvi mah, da ji gloda v srcu skrita bol.

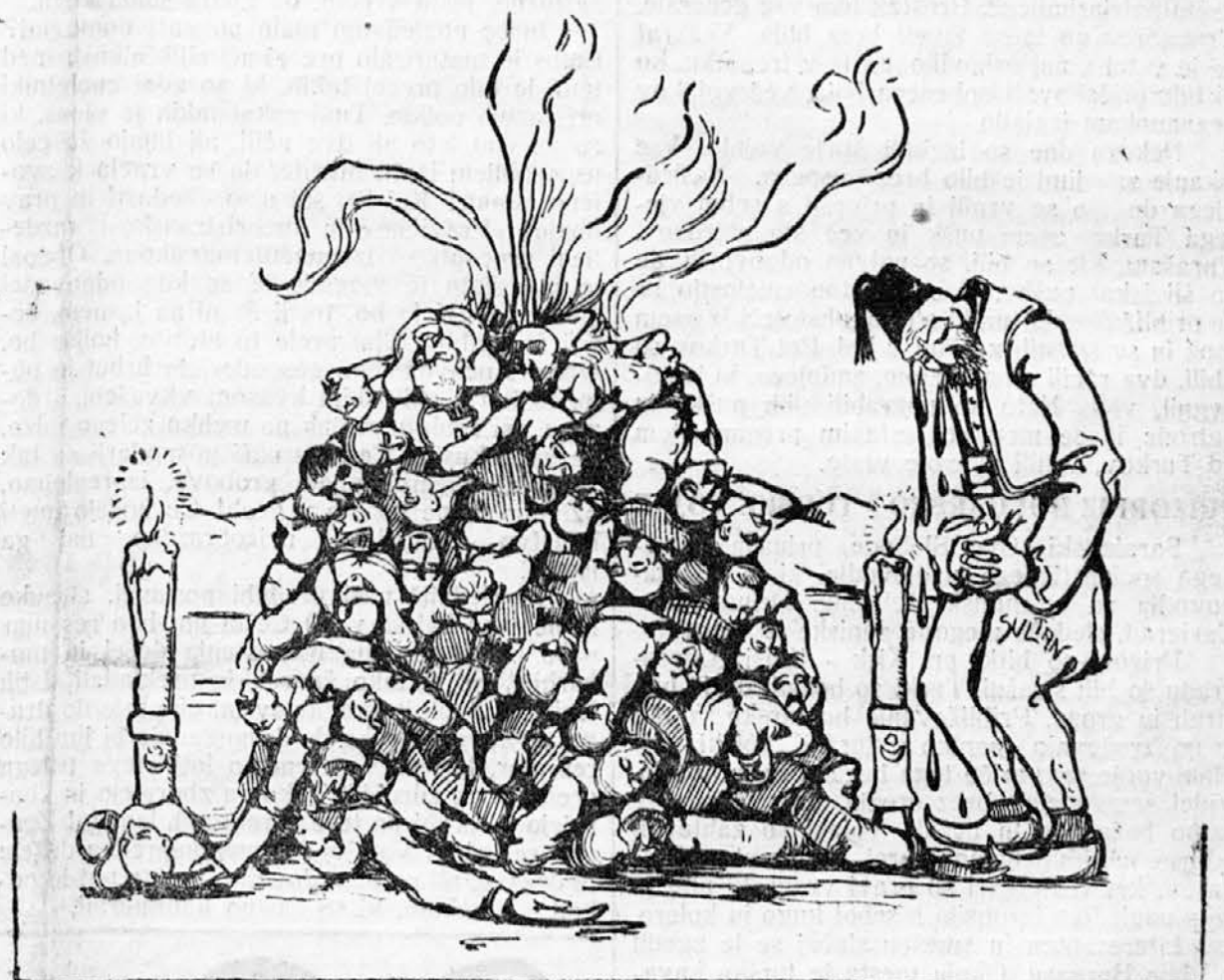
A vkljub temu ni navdajala človeka s simpatijo. Prej bi lahko rekli, da je vejal okrog nje čuvstvo nekakšne groze.

Zileta se je nehote stisnila k Beatrici. »Gospa,« je dejal Ragastan presenečen, »zahvaljujem se vam za gostoljubje, ki mi ga ponujate tako dobrotno. Toda motite se o vzrokih, ki me nagibljejo, da si iščem samotno stanovanje... Moja soproga ni vajena trušč obljubljenih cest...«

Žena je pogledala Ragastana s presunljivim pogledom.

»Samo zato,« je dejala z ledenim usmevom,

Sultanova molitev.

Sultan moli:
Alah, Alah,
potolaži me v tej boli! ...
Kamor gledam
naokoli —
vseposod
po bojnem polji
Turkov trope —
ki ne vstanejo nikoli ...

Naj preiščam
kakorkoli —
vem, da ni ti
to po tvoji volji,
Alah, Alah ...
Rekel nam si:
kolji, kolji,
kjer dobiš kristjane,
to molitev je najboljši.

Toda, Alah,
blagovoli
zdaj spoznati
da smo bili preoholi.

Oj, pogled zdaj
Alah, doli,
saj smo skoraj
nagi, goli,
tu leže nam
Anatoli,
majejo se nam prestoli.

Kaj sedaj bi?
Alah, Alah —
potolaži me v tej boli,
ali v raj h kuriskam,
priti mi dovolj! ...

vojak tako opešal, da ni mogel več streljati. Ves čas boja ni niti z besedico potožil, da je ranjen.

Bil si je svest svoje smrti. Polagoma so pešale njegove moči, zapuščala ga je zavest. Bled, s tožnim pogledom, miren in hladnokrven je pričakoval smrt. Položil je svojo glavo na črno zemljo in neopaženo izdihnil. Zemlja, katero je oral, mu je dala tožno okrilje.

Ko se je čez deset minut obrnil njegov tovariš k njemu, da vidi, zakaj ne strelja več — videl je pred seboj mrtveca, z lahkim nasmehom na ustnicah. Mogoče je bil to smeh nad smrtjo, veličina silnega duha.

Po nekem krvavem boju so se Bolgari utaborili v neki vasi. Za vojsko sta počasi ko-

rakala dva vojaka: Eden, ki je bil težko ranjen in njegov stari prijatelj, ki ga je vodil. Ranjenec je bil globoko zamišljen. Ni bilo več rešitve zanj. Zastonj se je prijatelj trudil, da bi ga ohranil. — Penčo! Zakaj tako preiščuješ. Smo že blizu vasi in tam ti bo bolje ...

— Eh... vzdihne ranjenec, ne brigaj se za me. Kaj je eno življenje... Kaj je to. Ali živim, ali ne živim, to je vseeno. Kakor Bog da!

In nehal je govoriti. Prijatelj je zapalil cigareto in se začel razgovarjati z drugimi tovariši. Vojaki so se zbirali v vrste, da odidejo v vas.

— Hajdi Penčo, da idemo, — ponudi mu prijatelj roko, da ga odpelje naprej.

A kako se je začudil, ko je videl, da je Penčo, podprt v neko drevo, že izdihnil. Brez

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

»Že prav! Saj ne zahtevam, da me razumeš. Pravim ti samo, da se mi izgubi izpred oči ...«

Ragastan je spremlil te besede s tako pretečo gesto, da se je Trikot v resnici zbal.

Obrnil mu je hrbet in zbežal, kar so ga nesle noge.

Ragastan in Spadakapa sta ostala nekaj minut na mestu, da se prepričata, ali je Trikot zares odšel.

Na to, ko sta videla z gotovostjo, da ju ne bo nihče zasledoval, sta dohitela kočijo in zahajala vsak svojega konja.

Spadakapa je pogljal na čelo karavane ter jo vodil v znani mu smeri.

Ragastan je jahal zadaj.

Noč je bila črna kakor v rogu.

Bilo je ravno ob mirozovu, ko je Spadakapa pokazal z roko, da so na cilju.

Ragastan je pogledal okrog sebe.

Videl se je v pustem, precej turobnem kraju nedaleč od Sene. Pred njim je stala majhna hiša z zaprtimi vrati in oknicami. Na desni se je dvigala opekarna.

»Tuilerijska ograja!« je zamrmral. »Okolica je pripravna.«

To reki je razjahal.

Spadakapa je bil med tem potrkal na vrata, ki so se odprla čez nekaj trenutkov. Pojavila se je ženska z majhno svetiljko v roki.

Ta ženska je bila mlada in lepa.

»sta najbrže vi in vaš sluga oborožena do zob... Toda ne bojte se ničesar, gospod. Ali se skrivate ali ne, to me nazadnje malo briga. Tudi brez vas bi bila ta hiša jutri prazna. Ali je prazna, ali ni, mi je popolnoma vseeno ... Ako pa se vendarle skrivate in sem s tem, da sem vas povabila v svoj dom ter vam ga dala na razpolago, kakorkoli škodila kralju in njegovim hlapcem — tem bolje zame!«

»Dokaj smelo govorite o francoskem kralju, milostna, in še vpričo neznancev ... Kdo vam pravi, kdo vam priča, da mi ki slišim vaše besede, nismo prijatelji Franca I.?«

»Makar da je tako!« je rekla dama z rezkim glasom. »Ne bojim se ničesar, gospod! ... Toda to ni resnica. Vi niste izmed tistih, ki izdajajo ... to vidim po vašem obrazu.«

Ragastan se je naklonil in sklenil sam pri sebi, da hoče pazno nadzorovati početje te čudne gospodinjice.

Sicer pa ga je prepiral natančnejši ogled hiše, da ne bi bil mogel najti pripravnosti in da je naletel Spadakapa res na idealno zavetišče.

Le nečemu se je začudil Ragastan: opazil je bil, da ni v hiši nobenega služabnika in nobene hišne.

Dama je živela torej sama?

»Se nekaj bi vprašal,« je dejal Ragastan v trenutku, ko se je bližal konec ogleda. »Kdaj in kje naj vam izročim najemnino, bodi si kakršnakoli?«

Upal je, da izve tako ime te zagonetne ženske.

»Kdaj?« je odgovorila ona. »Kadar boste hoteli, in kje? Kar tukaj.«

»Torej se vrnete?«

»Ne verjamem, da bi se kdaj vrnila semkaj!« je odgovorila s svojim mrklm glasom, ki je bil presenetil viteza že v prvem trenutku.

»A kaj potem?«

»Potem — če hočete na vsak način plačati gostoljubje, ki vam ga ponujam, položite svoj denar odhajaje semkaj ... na ta kamin ...«

To rekša se je dama poklonila Beatrici in odšla lahkih korakov ...

Izginila je kakor senca.

»Čudna ženska!« je zamrmral Ragastan.

»Ali je umobolna? Ali pa je nesrečnica, ki ji je žalostna usoda uničila življenje? ...«

Dama je držala dano besedo: drugi dan za rana je zapustila hišo, ne da bi bil Ragastan izvedel, komu se ima zahvaliti za tako velikodušno gostoljubje.

Ne da bi se ozrla nazaj, ne da bi darovala le še en pogled tej hiši svoje ljubezni in svojih solza, brez genotja, kakor da ji je okamenelo srce v usodi, ki jo je bila okusila, je odšla s svojimi mirnimi koraki.

Uro kasneje je potrkala na vrata neke hiše v uličici, ki je vodila mimo cerkve sv. Evstahija.

In hiša, kjer je potrkala, je bila Gobavkina hiša.

Ženska je bila lepa Feronka, kar so bralci gotovo že ugenili ...

XLIII.

Konsjeržija.

Pariz je bil tiste čase bogato obdarjen z ječami, in vsaka ječa zase je bila bogata najraznovrstnejših zaporov.

V Luvru samem je bilo prirojenih več podzemskih prostorov za sprejem nesrečnikov, ki so si bili nakopali jezo kakega mogotca nejevoljo kakega škofa ali pa kaprico kralja samega, ki jih je zato obsodil v počasno smrt vsled pomanjkanja zraka in prostora.

tokanja in stokanja, brez solz — tiho in mirno je zaspal za vedno.

SLIKE IZ PRED SKADRA.

Gorje Črni gori, če ne dobi Skadra; čisto gotovo pride do domače revolucije. Narod je šel rad v vojno, a zato zahteva odločno Skader za Črnogoro.

Črnogorci, so kakor znano silno nevoljni, da kralj ne dovoli bajonetni naskok na Skader. Vojači neprestano sprašujejo svoje oficirje: »Danes, kajne, bo juriš na Skader.« In ko dobe negativni odgovor, vprašajo: »In kedaj vendar! Ako nas ne odvedete vi v Skader, bomo šli sami.«

Črnogorski vojak je vsak svoj gospod, vsak svoj strateg in se le malo brigajo za ukaze svojih oficirjev. Črnogorska vojska je predvsem patriarhalna. Prostak tika vse generale. Črnogorec ne more živeti brez boja. Večkrat se je v tej vojni pridržilo, da je v trenutku, ko ni bilo pričakovati nobenega boja, več vojakov neznanomkam izgini.

Nekega dne so izgini štirje vojači. Vse iskanje za njimi je bilo brez uspeha. Naslednjega dne so se vrnili in prinesli s seboj vjete Turke. Osem pušk in več sto patronov. Vprašani, kje so bili, so naivno odgovorili, da so šli iskat puške. Z neverjetno smelostjo so se približali neki turški straži, obstoječi iz osem mož in se spustili z njimi v boj. Pet Turkov so ubili, dva ranili z bajonetom, zadnjega, ki je pobegnil, vjeli. Nato so pograbili njih puške in patrone in se med neprestanim preganjanjem od Turkov, vrnili v svoje vrste.

PRIZORI IZ BOLGARSKO - TURŠKE VOJNE

Sarajevski »Glas Slobode« prinaša od nekega socialističnega strojevodje, ki je bil vlakovodja na orientalski železnici Drinopolje - Carigrad, sledeče njegove zapiske iz vojne:

Prizori po bitki pri Kirk - Kilisi (Lozengradu) so bili strašni. Turki so bežali, da je bilo strah in groza. Približevanje bolgarske vojske je povzročevalo paniko v turški vojski. Mi vlakovodje smo priče tega bega. Vse je bežalo. Videli sem oficirje brez orožja, brez suknje — samo bežali so in bežali. Vojači so zahtevali od nas, naj jih peljemo naprej, — naprej od Bolgarov, ker ti Bolgari so pravi vrhovi, ki ubijajo že s pogledom in nosijo s seboj kugo in kolero.

Interesanten in smešen slučaj se je zgodil v Ljule Burgasu. Okolu mesta je turška kavalerija izvrševala neke vaje, ne da bi mestna posadka za to vedela. Turki so mislili, da so prišli Bolgari in pričeli streljati. V trenutku je bilo vse prek in prek na begu. V tej zmešnjavi so Turki zapazili dva mlada Bolgara. Enega so takoj ubili, drugi bi kmalu kljub temu, da je bil večkrat zadet, ušel. Konečno so ga Turki dohiteli in mu s kamnom razbili glavo.

Drugi slučaj je še hujši. Zadnji turški vlak ki je odšel iz Burgasa, je vodil Dunajčan Ratzinger. Pred odhodom je videl tri vagone hlebov in nekega oficirja, ki je razpotalgal z njimi. Ratzinger je prosil oficirja, naj mu da vsaj en hleb, ker že dva dni ni jedel, a turški oficir je odgovoril, da ga sam potrebuje. Kmalu na to se je pokazala bolgarska predstraža. Oficir je pustil hlebe, vrgel svojo zimsko suknjo proč, skočil na lokomotivo in z revolverjem v roki zaokazal Ratzingerju, naj požene vlak. A Ratzinger zgrabi oficirja ves srdit radi tega, ker je pustil kruh, za vrat, ga vrže na tla in odpelje sam z vlakom naprej.

Slovenska zemlja.

Ura je polnoči!

Dan za dnem beremo po časopisu o bedi kranjskega učiteljstva. Od nikoder ni pomoči, vse se pogreza v dolg in živi brez lepih upov v nejasno bodočnost.

Slovenski starši, deco imate in mogoče je vaša hiča ali vaš sin že na učiteljsku. Če ga res veselijo ta lepi poklici, ne branite mu poklica, ne pustite pa na noben način, da bi ostal v prelepi kranjski deželi, »paradižu« učiteljstva. Do sti je drugega po svetu, ki je bolj hvaležno od učiteljskega in zasluček je najmanj še enkrat tolik. Naj bi poskusili naši »gospodariji« živeti le par tednov — kaj — par dni le po takih ro-

tah, kamor so obsojeni idealne ljudi, da se po-časno kisajo in navadijo udarcev. Gospodariji bi poginili, ker za zeleno mizo, ali pri polnem koritu se lahko marsikaj ukrene. Nadzornikom so pa navadno taki »romantični« kraji za en dan kaj všeč. Ljudje pa trpijo in se tolažijo z večnoznanom »lepe bodočnosti«. To gospodariji tudi vedo in ne dajo kruha, ker vedo, da — radi trpijo. In kdor lahko prenaša trpljenje, strada in kloni tilnik že pred vsakomur, prav mu, če trpi. Jaz bi pa dejal: Če čutiš v sebi moč in veselje do dela takega ali takega in vidiš krivico, obrni hrbet nevaležni domovini in hodi za drugim kruhom. Idealizem ne drži tukaj. Naj pa imata dežela in država škodo, če ne moreta vzdrževati dostojno svojega šolstva. Kajti če nimata obe lepi mačehi toliko sredstev, da bi plačali svoje učitelje pošteno kakor zaslužijo, nista vredni, da imata sploh koga.

In če pogledamo malo po naši domovini? Letos je maturiralo precej učiteljskihnikov; med temi je bilo precej takih, ki so zdaj enoletniki pri raznih polkih. Tudi nekaj takih je vmes, ki so že eno leto ali dve učili, ali imajo že celo usposobljeni izpit. Mislite, da se vrnejo k svojemu stanu? Kaj še, saj niso bedasti in prav imajo! »Pravično« in »nepristransko« razdeljeni procenti so iznenadili marsikoga. Obupal je marsikdo in mogoče je že kdo odpovedal službo, drugi jo bo, tretji še ni na jasnem, četrti še ugičuje. Cim preje to storite, boljše bo. Obrnite nevaležnim gospodarjem hrbet in položite jim s političnim kvasom vkvašeni, trdozapečeni kruh-ovsenjak na mehko zeleno mizo, da ga pokusijo. Če nam naši gospodariji na tak zahrbtni način kopljejo grobove, izpreglejmo, oživimo in ne lezimo v grob! Če hočejo imeti ljudstvo zaslepljeno, neizobraženo, naj ga imajo!

In slednjič naši preljubi poslanci, stranke in ne vem kaj še vse? Če bi jim bilo res mar naše bede, oziroma blagostanja dežel in monarhije, ne bi tako žurali in prekladali tistih lepih resolucij in predlogov od ene seje do druge, od enega odseka do drugega. Če bi jim bilo res mar, bi se z vso vneto lotili tega trdega oreha in ga zdrobili. Tako pa zborujejo in zborujejo — drugi pa trpe zaradi njih lenobe! Zganite se vsi, ki Vam ej res mar napredka dežele in države, ali pa nam dovolite prosto pot in odhod k junakom, ki so častno kapitulirali.

POZIV

sestavil in obelodanil Lipe Figi.

Za albanski prestol se je dosedaj oglasilo 27 kandidatov. Kdor ima eno glavo odveč, naj se še prikladi. Čas je do konca t. l. — Zglasti se je pri londonski konterenci.

DNEVNI PREGLED.

»Dan« pred sodiščem. V imenu Njegovega Veličanstva cesarja! — C. kr. deželna sodnija v Ljubljani, oddelek VI., je razsodila vsled ugovora »Učiteljske tiskarne« zoper razsodilo te sodnije z dne 25. novembra 1912, oprav. šte. Pr. VII 52/12/1, s katerim je bilo razsodeno, da ustanavlja vsebina v šte. 332 v Ljubljani izhajajočega dnevnika »Dan« I. na drugi strani natisnjene članka z naslovom »Na Dunaju«, ki začneja: »V nedeljo dne 24. t. m.« in konča: »postopanju policije«. 2. na tretji in četrti strani natisnjene članki »Dobri nasveti« v odstavku, ki začneja »Ako nečete« ter konča: »bi poročal jaz« objektivni dejanski stan pregrešk: ad 1. po § 305 k. z., ad 2. po § 300 k. z., ter je prepovedano dalje razširjati to tiskovino, po danes opravljeni javni seji nastopno: Ugovor se v cellem obsegu zavrže in razsodilo z dne 28. novembra 1912, oprav. šte. Pr. VII 52/12 potrjuje. — Razlogi: Članek »Na Dunaju« ne

opisuje golih dejstev, kojih kaznivost je bila potem ugotovljena po pristojnem sodišču, marveč jih olepšuje in skuša opravičiti s tem, da jih označuje kot povsem nedolžne. S tem podan je objektivno dejanski stan pregreška zoper javni mir in red po § 305 k. z. — V zaseženem delu članka »dobri nasveti« nahajajo se pod prozornim plaščem ironije vehementni, glasom izvršenih poizvedb povsem neosnovani napadi na funkcionarja državne oblasti glede na njegovo uradovanje in na napadi na dotično državno oblast samo in se tako skuša ščuvati k sovražstvu zoper dotičnega funkcionarja ter državno oblast. To dejanje ustanavlja pa v objektivnem oziru pregrešek zoper javni mir in red po § 300 k. z. Izpodbijano zasego navedenih člankov potrjuječe razsodilo je torej opravičeno, vsled česar se je moral ugovor zavrniti. Ljubljana, dne 17. decembra 1912. — Persche.

Uspehi! Pri volitvi zastopnika občinskih svetovalcev v c. kr. okrajni šolski svet v Litiji je bil izvoljen klerikalec, toda poštenjak Jurij Bric, župan v Litiji. Dobil je 47 glasov, njegov nasprotnik Luka Svetec, notar lititski, pa — 17. Klerikalni občinski svetniki so bili na volitve izborni pripravljeni, naprednjaki pa so na mestu volitev šele iskali papir in moža, ki bi ga volili. O sistematičnem delu prinesemo kmalu natančnejše podatke.

Klerikalna poštenost. Obče je znano, kako je pred letmi novo ustanovljena »Delniška stavbna družba Union« v Ljubljani se pehala, da svoje delnice spravi v denar. Bobnalo se je kako plodonosno bo naložen denar teh delnic. Delnice leta 1903 po 500 K imajo podpis dr. V. Gregoriča, predsednika, Alojzija Stareta blagajnika, Josipa Jegliča, Zgradili so »Grand hotel Union« kjer se vse pošteno zaračuna in plača; viditi je, da nese dokaj denarja. Če pa vprašate kakega udeleženega sveta, kako je z dividendami, ki odpade na delnice, zmigne z ramami ter reče: »se nič ne ve«. — To je torej delež in obresti za vloženi gotovi denar! Je-li to pravično? Denarni zavodi dajejo račun o svojem poslovanju, a o »Unionu« se ni nikoli kaj podobnega slišalo. Ni li grdo tako opehariti ljudi za gotovi denar. Najemniki hotela odnesejo tisoče dobička, lastniki delnic naj se pa cbršejo za dividende, z delnicami naj pa podkurijo peč! — Čudno, da upravniki sveta nima vpogleda v celo vodstvo in se ne sramuje pred javnostjo. Pa kaj nam klerikalcem morejo, saj smo ravno mi povsod neomejeni gospodariji in slobodni! Ako se tekom štirih let ne sprejme dividend in se ne izvrši amortizacija, zapade obtemu zakladu 34 pravic. Če se Union kaj opomore tekom let, koliko bode dividenda lističa?! — Pred par leti so zapisali na delnice ime lastnika s pristavkom »Correxit«, podpisana sta Ivan Podlesnik in Franjo Petrc; kaj pomeni to? Koliko so zdaj delnice vredne? Kako občutljiva je klerikalna stranka, če jo kdo podreza v denarnem oziru, kmečka posojilnica ali deželni odbor. Pa poznamo se! Dokler je še kaj od posojila 10 milijonov, še rimate, kaj pa, ko jih bo zmanjkalo? Takrat pa bo velika mizerija! Potrdijo tudi lastni pristaji, ki imajo v blagajni natančni vpogled! — Kdo bo pa takrat plačeval, morda koritarji klerikalci, kateri še knofa lastnine nimajo. To piše klerikalec opeharjen za gotov denar, kateri se čudi, da se o tem nihče ne gane.

Kruta usoda rodinice. Dva težka udarca sta zadela tovarniškega delavca Franca Ulricha iz Češke Kamenice. V teh dneh se je vrnil domov od pepske vaje in je našel na postelji svojo ženo mrtvo. Žena še ni bila dobro pokopana, že je dobil mrtvo brzojavko, v kateri je bilo napisano, da se mora v teku 24 ur zglasti v Visokem Mytu. Poklican je bil v vojaške. Ubogi mož je prenesel to naglo spremembo v svoj rodbini, ker mu ni preostajalo ničesar drugega, kakor izročiti otroke, katere je zapustila pokojna mati, drugim ljudem v oskrbovanje. Mnogo bolečnega bo letos v božičnem času, kakor je zimski čas vedno za reveže bolj čas trpljenja nego radosti in veselja.

Ljubljana.

— III. slovenski protialkoholni kongres, ki ga priredita Protialkoholna zveza »Sveta vojska« in Društvo zdravnikov na Kranjskem ob desetletnici protialkoholnega gibanja na Slovenskem, vršil se bo po naslednjem vzporedju: I. Nedelja, 29. decembra: Ob 8. uri v stolnici

tiha sv. maša v namen kongresa. Pričetek zborovanja ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani hotela »Union«. Razpored: a) Dopoldne: Otvoritev. Nagovor predsednika Društva zdravnikov dr. Demetra viteza Bleiweis-Trsteniškega. Nagovori oficijelnih zastopnikov. Pozdrav zastopnika hrvaške protialkoholne organizacije. Referati: 1. Janez Ev. Kalan: Zgodovina protialkoholnega boja na Slovenskem. 2. Dr. Avgust Levničnik: Alkohol in tuberkuloza. 3. Ces. svetnik Gustav Pirc: Alkohol s kmetijsko-gospodarskega stališča. 4. Dr. Otmar Kraec: Alkohol in poškodbe — s posebnim ozirom na izkušnje na balkanskih bojiščih. b) Popoldne: 5. Sodni svetnik Fr. Milčinski: Alkoholizem, kapitalizem, birokratizem. 6. Dr. Anton Schwab (Celje): Poljudna zdravniška predavanja o alkoholizmu. 7. Učiteljica Antonija Štupca (Maribor): Ženstvo — v boj proti pijančevanju! 8. Skioptične slike o alkoholizmu. Kaže in razlaga L. Puhar. K temu predavanju je povabljen posebno delavstvo. Zborovanje društva zdravnikov ob 6. uri zvečer v »srebrni dvorani«. Zvečer v deželnem gledališču uprizoritev iz francoščine prevedene drame »Ubijalec« (alkohol) v petih dejanjih. Začetek ob pol 8. — II. V ponedeljek, 30. decembra: Pričetek ob 9. uri zjutraj. Razpored: a) Dopoldne: Otvoritev. Nagovor predsednika društva zdravnikov. Referati: 1. Ravatelj dr. Janko Bezjak (Gorica): Vpliv alkohola na vzgojo. 2. Učiteljica Antonija Štupca: Sveta vojska v šoli. 3. Nadučitelj Rudolf Horvat: Alkoholizem v katehizi. b) Popoldne ob 2: 5. Dr. Anton Schwab: Fiziološki učinki alkohola na človeško, posebno na otroško telo. Demonstracija s preparati. 6. Učitelj Miloš Svanjak (Koroško): Alkoholizem na Koroškem in narodna obramba. Nato: Občna zborna duhovske in učiteljske protialkoholne zveze. Razgovor: a) Zakaj protialkoholno delo tako počasi napreduje? b) Kako doseči, da bi se delo po celi deželi intenzivno začelo? c) Katero orožje proti pijančevanju dajejo sedanje postave? d) Slučajnosti. — Oficijelni zastopniki in zastopniki društev so naprošeni da bi se hoteli v predni dvorani prigrasiti, da dobimo pregled oficijelnega zastopstva. Za ponedeljek so posebno povabljeni gg. učitelji in katehetje, vstop pa je dovoljen vsakomur. Posebej so še povabljeni izvenkranjski Slovenci, ker shod je vseslovenski. — V ponedeljek ob 1. uri popoldne v veliki dvorani sešatek izvenkranjskih zastopnikov, kjer se bodo zasnovele pokrajinske centre za Štajersko, Koroško, Goriško in Tržaško.

— Predavanje o kranjskih podeželnih električnih centralah. V petek zvečer je predaval »Društvo inženirjev v Ljubljani« gospod deželni stavbni nadsvetnik ing. Klinar ob veliki udeležbi o kranjskih podeželnih električnih centralah. To je bil prvi strokovni glas v naši javnosti in prva strokovna ocena. Lepo predavanje ki se bo še nadaljevalo, je razpršilo na eni strani marsikateri predsodek, na drugi pa marsiktero iluzijo. Z njim pa je tudi postavljen jez povodnim različnim »neodvisnim tehnikom« in drugim preizgovornim elementom, ki se dajejo zapeljivati od različnih strankarskih smotrov in stremenj, ne da bi vpoštevali težavno vsebino vprašanja. Ker izide lepo predavanje g. nadsvetnika ing. Klinarja v strokovnem glasilu (čeprav brez pomembnih včerajšnjih debat), se nečemo spuščati v podrobnosti vsebine predavanja, opozarjamo pa našo politično in nepolitično javnost na ta važen akt. Tehnično glasilu »Vijesti« se dobe v vseh naših važnejših karnah.

— Redek jubilej. Dne 7. t. m. je praznoval g. Svitoslav Breskvar 40letni jubilej, odkar je vstopil kot sodelavec v Blasnikovo tiskarno. Svoje delo v tiskarni je začel g. Breskvar v Mariboru. Tam je bil s starejšino Jelovškom prvi, ki je pomagal pri izdajanju »Slovenskega Naroda«, ki so ga ustanovili tedanji rodoljubi. Zanimivo je poslušati jubilarca, ko pripoveduje o zaprekah in težavah, ki jih je imel takrat »Slov. Narod« v Mariboru od vseh strani. V uredništvu sta se borila Josip Jurčič in Ivan Tomšič, pa tudi v tiskarni so bile težave, ki ostanejo svetu neznane — pa so najbolj značilne za boj, ki ga je preстал list za svoj obstoj. Vsled teh razmer je prišel »Narod« v Ljubljano in z njim tudi g. Breskvar, ki je nekaj mesecev na to vstopil v tiskarno Blasnikovih naslednikov, katere šef je bil tedaj poznejši dež.

Pot v Betlehem.

Svetonočna bajka v enem dejanju.

OSEBE:

Krčmarica. — Njena hčerka, Minca. — Starček. — Starka. — Podgajec. — Goromaj. — Lazar. — Tonček. — Janez. — Mati. — Hlapec Pastir.

Fantje, dekleta, sosedje, pastirji, angeli, božič, sluga Ruprecht, čarovnice.

Prvi prizor.

Prostorna kmečka soba. Na levo velika miza, pregrtna z belim prtom, velik hlebec poprtnik leži na nji. V kotu jaslice. Na desno velika peč, ob nji ura; ob peči postelja. V ozadju vhod, na desno ob postelji vrata v kamro. Ko se vrata odpro, vstopi v sobo krčmarica s škropilnikom v roki, za njo pa Minca, ki kadi s kadihom v loncu, za njima pa stopata hlapec in pastir.

Krčmarica (moli zadnje besede): Čast bodi Bogu očetu, sinu in svetemu Duhu...

Drugi trije: Kakor je bilo v začetku sveta, zdaj in na vse večne čase, amen. (Posežejo v škropilnik in se vsi prekrižajo. Minca kadi z loncem v kot proti jaslicam.)

Krčmarica: No, sedaj pa le odnesite. (Minci): Saj je že vse ugasnilo. (Odda oboje hlapcu in pastirju, ki odneseata ven.) Pa ne hodi nikamor prezgodaj od hiše, da ne bodeva sami, ko pridejo ljudje.

Hlapec: Je že dobro, mati. (Odide.)

Krčmarica: Čast bodi Bogu, da smo zopet odpravili. (Minci, ki je med tem začela

popravljalati jaslice.) Pusti no, saj se ne da na boljše popraviti. Nazadnje boš vse razrdla. Drugod niti takih nimajo. (Zunaj se sliši zavljanje vetra.) Oh, to je pravi božič, leden in snežen, Ubogi ljudje, ki morajo iz hiše.

Minca: (Obstane). Slišite!

Krčmarica: Kaj?

Minca: Že poka. (Zunaj se sliši strel.)

Krčmarica: Naj poka?

Minca: Gregoričev Matija je že v nedeljo povedal, da bo streljal. Tak ključ je prepilil, ki je po sredi votel, in na tistega bo streljal.

Krčmarica: Naj strelja, da si bo kaj naredil. (Zopet strel.)

Minca: Jaz pojdem ven.

Krčmarica: Nikamor ne hodi; zunaj je mraz. Tu imaš peč; vesela bodi, da še ni ljudi. Zunaj so danes čarovnice.

Minca: Jaz se jih nič ne bojim.

Drugi prizor.

Starček (vstopi zasnežen): Dober večer in Bog daj!

Krčmarica: Bog daj, oče. Danes ste pa zgodnji.

Starček (si oddihuje.): Zgoden, zgoden. Rekel sem: zgodaj moram iti od doma, ako hočem do polnoči priti na Goro. Veš, leta so prišla nad nas. Leta in nadiha.

Krčmarica: Včasih ste hodili, kakor mladi.

Starček: Ej, včasih, včasih! (Sede k peči.) Res je. Včasih človek ni vedel, kaj se pravi klanec. Vseeno je bilo navzgor ali navzdol. Potem pa pride naenkrat izprememba. Prej niti ne utegneš, da bi štel leta. Naenkrat

začneš šteti in se začudiš, kdaj je vse prešlo. Letos obhajam že sedemdeseti božič.

Krčmarica: Sedemdeseti. Mnogo je to!

Starček: Mnogo. Hvala Bogu, da sem ga dočakal, drugega morebiti ne bom več.

Tretji prizor.

Starka (vstopi): Bog daj dober in svet večer.

Krčmarica: Bog daj. Ali greste tudi vi še na Goro?

Starka: Grem; rekla sem: naj grem, saj je morebiti zadnjikrat. (Se ogleduje.) O, kako imate lepe jaslice. Bog vam daj srečo! Nekoliko se bom ogrela. Zunaj zavija, kakor ob sredo zimcih. Mrzel božič bo.

Krčmarica: Mrzel, je že tako. Tak mora biti božič. Kaj je pa v Dolini novega.

Starka: Vse po starem. Saj ni, da bi človek šel izpod strehe. Pri peči se tiščimo in se grejemo. Ko postane človek star, ga vedno zebe. Nima več mlade krvi. Tako nikamor ne grem, ničesar ne vem.

Starček: Danes so Lazarja vrgli na cesto. Daleč je prišel. Ženo je spravil pod zemljo, bajto zapravlil in sedaj bo zapil zadnje vinarje. V gostilni se je prepilal, pa so ga vrgli ven.

Krčmarica: Kaj je pa z otrokom?

Starček: Okoli se poteplje, in hodi okrog dobrih ljudi. Tuintam prime za kako delo, ali pa se vkrade v hišo in se pritise k peči. Izbegano je revše, ker nima doma. Ubogi otrok!

Starka: Revščina je velika. Bog ve, za-

kaj je tako prišlo; včasih je bil dober človek. Bog daj, da bi se izpreobrnil.

Starček: Pijanec se izpreobrne, ko se v jama vrne: tako so rekli in tako je. Kolikokrat smo mu pravili — vse zaman. Ona — Bog ji daj dobro — je od žalosti umrla. E! — Kaj hočemo: ni edin: ne prvi — ne zadnji. Zato pravim: čim dalje slabše je na svetu. Pa kaj bi. Stari smo.

Starka: E, stari, stari. Mir ljudem na zemlji.

Četrti prizor.

(Zunaj raste šum. Vrata se odpro, ljudje strkujejo sneg z nog, eden iz njih ima v roki ugaslo bakljo.)

Vsi: Dober večer! Ali se smemo malo ogreti? (Vstopijo.)

Krčmarica: Le ogrejte se!

Podgajec: Huda pot. En korak naprej, dva nazaj. Po gozdu je bilo boljše, čez klanec gori nas je pa segrelo. Ej, vi, očka, ali greste tudi vi na Goro?

Starček: Grem, težko je. — a grem.

Krčmarica: Sedaj bodele lahko zapeli, ko vas je toliko.

Starka: Res, vselej smo pele v tej hiši na sveti večer. Navada je bila taka.

Podgajec: No, zapojte, dekleta, saj znate.

Janez: Saj se še posedle niso.

Podgajec: No, le posedite se. Pot je še huda.

Krčmarica (reže kruh): In kruha pri-griznite.

Starček: No, zapojte!

glavar dr. Josip Poklukar. Od tedaj je delal jubilar do danes kot tehnični vodja te tiskarne. S svojim delom si je pridobil zaupanje in je postal upravitelj tiskarne. Kot vrl Slovenec in ljubitelj družabnih si je pridobil v svojih krogih mnogo prijateljstva in zasluženega spoštovanja. Praznoval je svoj jubilej čil in zdrav v krogu svoje družine. Možu, ki bo prihodnje leto slavil že petdesetletno dela na polju slovenske tiskarske umetnosti — kličemo na mnoga leta!

— **Iz odsekov »Matiče Slovenske«.** Knjižni odsek: Za leto 1912 je Matiča pravkar izdala sledeče knjige: 1. »Zbornik«, ki ga je uredil dr. Ilešič. 2. R. Petruška: »Po česti in stepi« (pempsi), ki jih je za tisk priredil g. Oton Zupancič. 3. »Zabavna knjižnica« (s spisi gg. Milčinskega, dr. Laha in Premka), ki jo je uredil g. Fr. Milčinski. 4. Dr. Fr. Detele povest »Tujski promet«. 5. Prevod romana Dostojevskega »Zapiski iz mrtvega doma«. 6. Letopis (s statističnimi podatki in drugimi aktualnimi poročili).

Tehniški odsek. Gradivo za tehniški slovar, izčrpano zlasti iz Pletersnikovega slovarja, je po abecednem redu nemške terminologije urejeno tudi v okviru poedinih črk. Poleg tega se zbira in popolnjuje gradivo po strokah tako na primer za poštno, gozdarstvo, rudarsko in kemijsko terminologijo. Tole zadnje delo se bo nadaljevalo. Slovar, ki se s tem pripravlja, bo po intencijah slovenskega in hrvatskega »Društva inženirjev« skupna publikacija jugoslovanskih inženirskih organizacij ter bo nemško-hrvatsko-slovenski. V terminologiji sami se bo pazilo na čim večjo skupnost in enakost terminov.

Zemljevid slovenskega ozemlja. Korekturne pole zemljevida so ob delavnici od 9. do 12. in od 4. do 5. v Matičini pisarni (Kongresni trg števil. 7) na ogled. Ker se je bati da bo, ko izide Zemljevid, mnogo sodnikov, pozivljive s tem Matiča vse, ki se za stvar zanimajo, naj pridejo v pisarno in si ogledajo izdelke ter opozore na eventualne nedostatke; vsakdo bi mogel zlasti za svoj domači kraj nasvetovati to ali ono.

— **Slovensko gledališče.** V soboto in včeraj zvečer so se pele »Hoffmannove pripovedi« pred razprodano hišo. Da bi bili dvakrat zaporedoma napolnili gledališče, že dolgo ne pomnimo. »Hoffmannove pripovedi« so nam ostale iz preteklih sezon v lepem spominu — poleg tega sta nastopili na našem odru dve novi sili — kar je imelo privlačno silo. Tenorska kriza je rešena, to je bila naša prva misel, ko smo z nekoliko nezaupno pozornostjo poslušali prvi nastop gospoda Karasa. Novi tenorist je pri svojem prvem nastopu pokazal vse one dobre lastnosti — ki mu obetajo na našem odru še lepih uspehov. Siguren nastop, živahna igra, simpatičen glas, ki dosega z lahkoto tudi mamljivo višino — vse to kaže, da smo dobili tenorista, ki bo stal v isti vrsti z našimi najboljšimi tenoristi preteklih sezon. — Prvemu nastopu g. Karasa je sledil buren aplavz, ki je kazal, da si je novi tenorist mahoma osvojil simpatije občinstva. Kot nova primadona je nastopila gdca. Lowczinska. Njen glas je prijazen in ljubeč. Pela je poljsko, kar ni motilo igre — občinstvo je tudi njen nastop z veseljem pozdravilo in zdi se nam, da smo v nji dobili dobro izurjeno pevko in rutinirano igralko. — Po bridkih skušnjah smo torej prišli na čisto in upati je, da bomo s sedanjimi silami imeli lahko še to sezono nekaj lepih oper. Občinstvo je s svojim posetom dokazalo, da je za opero še vedno navdušeno. Sploh je bila sobotna predstava ena najlepših v letošnji sezoni, in morebiti še nismo videli Hoffmannovih povesti pri nas — tako lepih. Kot Olimpija se je izkazala gdca. Richterjeva z mično igro in čistim petjem — kot Giulietta je pela gdca. Fantova, v svojem nastopu je bila kakor vselej izborna; posebej bi bilo treba pohvaliti g. Križaja, ki se je izkazal v vseh treh slikah kot izurjenega igralca in izbornega pevca; v svojih vlogah je menda prekosil vse dosedanje prednike v teh vlogah na našem odru. Gospod Fejfar je kakor vselej lepo izpolnil svojo nalogo — tudi gospod Vondra se je izkazal kot porabnega epizodista in bi v tem dosegel lahko še lepih uspehov. Zbor je tu in tam malo zavozil — sicer pa je bilo splošno mnenje, da se je pelo prav lepo. Potlej moremo pričakovati še mnogo lepšega. Popoldne se je ponavljala »Komedijska zmešnjav« in Čehova »Snubač«.

— **Kinematograf Ideal.** Danes zadnji dan izbornega sporeda, ki je dosegel najvišji uspeh. Najbolj se odlikuje artistska drama »Prežveča smrt ali Potapljač«. Pozabiti se ne sme na krasno potovalno sliko. Dan v novozelandskih pokrajinah. V tokre krasna učinkovita drama »Za las široko« v II. delih. Pripravlja se »Ženska brez srca«.

Trst.

Volitve v »Del. zav. proti nezgodam« v Trstu. Trst, 1. decembra. Včeraj so se vršile volitve v »Del. zav. proti nezgodam«. V I. kategoriji je zmagal med delodajalci italijanski kandidat s 685 glasovi proti 150 naših. Na delavskega kandidata je odpadla za socialista vsota med K 5.124.808, za slovenskega pa 855.341 K. V drugi kategoriji so dobili italijanski delodajalci 370 glasov, slovenski pa 30. Med delojemalci je padla za socialista vsota 15.658.049, za slovenskega 7.090.233. V VI. kategoriji smo zmagali v skupini podjetnikov. Izvoljen je bil Jel. Stare, ki je dobil 437 glasov, dočim je zaostal Italijan s 182. — V delavski skupini so dosegli socialisti število glasov, ki odgovarja skupni medzi 2.946.867. Slovenci pa 250, odgovarjajoče 1.866.234. V tej skupini bi mi gotovo zmagali, ako bi bila v njej papirica v Vevčah pri Ljubljani, kjer se glasovnice niso glasile za naše oficijel. kandidate. Istotako je tudi z nekim podjetnikom v Pulju. Pa tudi mnogo glasovnic je bilo doposlanih, posebno iz Kranjske, direktno zavodu, razpršenih in belih, namesto nar. volilnemu odboru. Zadovoljni moramo biti posebno zaradi tega, ker smo s številkami povsod napredovali. Najbolj se je vršilo gibanje, agitacija v Trstu in v Pulji. Če bi bilo tako tudi drugod — pa Kranjskem, Goriškem in v Dalmaciji, bi lahko zmagali na vsej črti. Kriv je temu zlasti mnogo

skrpučani volilni sistem, ki nam je v škodo. Na vsak način pa se je s sedanjim borbo zbudilo slovensko delavstvo in upati je, da se nam obrne pri prihodnjih volitvah zopet mnogo na boljše stran. Eno rečemo namreč, da se pod nikakimi pogoji ne bo ustavilo našega razvoja in napredka, ampak da bomo šli naprej, ker to že narava zahteva. Priporočamo delavstvu našega rodu, da se od znanepri bolj zanima za take važne socialne zavode, kakršen je napr. zavod: »Del. zav. proti nezgodam«.

Demoralizirani ljudje. Deželnozborske volitve v Trstu. Kdor čita v »Zarja« »grdoba« pod rubriko »Trst«, ta mora — hočeš, nočeš — vreči ta lisa z gnusom od sebe. Človeku, ki ima kolikšak zavesti, se mora gabit taka pisava. In komur naj se za božjo voljo ne dozdeva, da so dotični ljudje, ki pišejo omenjene »svinjarije« — ne demoralizirani?! Človek, ki ima v sebi kolikšak čuta in poštenosti, izobrazbe in plemenitosti, bi kaj takega ne bil zmožen pisati. Socialni demokrate, ubogi slovenski delavci, se lepo izobražujejo na podlagi teh oslarij. Take so te kvante, da človek ne ve, pri čem da je, ko konča čitati notico. S kom polemizirajo? No, z »Edinostjo«. In poslužujejo se ti demoralizirani Zarjini dopisniki vseh barbarskih, nelogičnih sredstev. Ali so res zblaznili, ali se jim tresejo hlače tako, da ne vedo, pri čem da so. Bržkone bo resnična zadnja misel. Zdaj vlačijo že volitve v svojih »polemičnih« noticah. Bržkone vidijo že vnaprej, kako bo pri prihodnjih deželnozborskih volitvah. Pa to njihovo »proklinjanje« ne bo prav nič pomagalo. Tržaški Slovenci že poznajo socialne demokrate, Puecharje itd., zaradi tega pa jim bodo dali tudi pošten odgovor pri prihodnjih volitvah. Ali naj mari volijo Slovenci tiste ljudi v deželni zbor, oziroma mestni svet, ki glasujejo za italijansko nacionalistično šolsko družbo in proti slovenski Ciril in Metodovi? Ne, tako daleč pa vendar niso več nazaj tržaški Slovenci. Pri prihodnjih volitvah bo hud boj, zakaj pasti mora klika, ki je najškodljivejša našemu narodu v Trstu: italijansko-nacionalistična in kamoristična tržaška socialna demokracija. Kdor je kolikšak zmožen na naši strani, se mora pri prihodnjih volitvah poprijeti dela z vso vneto. Ker socialni demokrate že sedaj agitirajo, je treba, da se začnejo tudi pri nas že sedaj predpriprave. Naša parola mora biti: V boj proti škodljivcem! Vsi za povzdigo našega ubogega in trpečega naroda! Zatorej — ta delo!

Velika uljudnost »Edinosti«. Od Sv. Jakoba: Cenjeni gospod urednik! Nisem sicer vajen pisati in kritizirati po listih, ker iz malega pride veliko, t. j. iz najmanjše notice se včasih razvije dolga polemika, meni pa, kot delavcu, ki dela nepretrgoma od jutra do večera, ne preostaja časa za ta postranski posel. Krivica, ki se godi nam Šentjakobčanom, mi sili pero v roko, da napišem par vrstic in si s tem ohladim moje srce. No, pridimo k stvari! Pred kratkim je poslala šentjakobska mladina naši »Edinosti« izjavo (žal, da je bila ta izjava sestavljena preveč v prijaznem tonu) v kateri je javnosti razjasnila, zakaj letos, oziroma prihodnje leto ne priredi svojega običajnega plesa, katerega čisti dobiček je bil kakor vsako leto — določen deloma za šentjakobsko C. M. podružnico in deloma za javno knjižnico šentjakobske »Citalnice«. To izjavo so seveda podpisali vsi oni gg., ki se jih je na prvem letošnjem sestanku izvolilo v odbor. Gospoda v mestu ni mogla najti tako izgovora, da ne ve, s kom ima opraviti. Časnikarska navada je, da brez obotavljanja priobčuje take izjave, ki nosijo podpise, ker za njo odgovarjajo dotičniki, je naša ljubka »Edinost« je bila toliko prijazna, da je to izjavo v fraku in klaku nesla hitro Dramatičnemu društvu v cenzuro, z udano prošnjo, če bi to dovolilo jo objaviti, in blagovolilo dostaviti kako primerno pojasnilo. — Dramatično društvo, oziroma odbor istega, je na izredno prijazen način z vsemi štirimi prejel to izjavo in drage in »židane volje« dodal pojasnilo, seveda tako, kakor je bilo njemu prav, če se je tudi resnica zavijala. I, seveda, kdo pa bi si sam sebi metal pesek v oči. To ni nikak časnikaška uljudnost. »Edinosti« dolžnost je bila priobčiti izjavo brez kakšne pripombe, kakor je to storil »Dan«. »Edinosti«: Šentjakobski poklon!

Tudi politično društvo »Edinost« se je ponižalo baviti se v svoji seji z gori omenjeno zadevo. Kaj in kako se je slednjič obžalovalo vso stvar še ne vemo natančno, mogoče bo z vemo in natančneje poročamo, kadar bomo dobili natančnih informacij. Zelo na tiho in tajno se je to delalo. Tržaška burja, ki najde vsako, še tako majhno luknjico, se je še v sobo še zaletela in odnesla seboj nekaj sledov. No, pustimo šalo na stran. Na mestu ni bilo, da se je v političnem društvu poslušal le en zvon, drugi pa prezirali. Seveda, kadar se rabi šentjakobčane: Zlato ljudstvo! Drugače pa: stringi!

Kaj pa je tebe treba bilo? Od Sv. Jakoba smo prejeli: Podružnica »Glasbene Matice« v Trstu bode otvorila, kakor se sliši, pri Sv. Jakobu svojo podružnico. Dovoljtem si vprašati: Čemu pa? Ako se ne motim, obstoji že pri Sv. Jakobu glasbena šola šentjakobske »Citalnice«. Mogoče je »Glasbena Matica« to glasbena šola prezrla? Lahko!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

AFERA PROCHAZKA KONČANA. SRBSKO AVSTRILJSKI SPOR REŠEN.

Belgrad, 22. decembra. Srbska vlada je izdala včeraj zvečer sledeči uradni komunike: Ministrski predsednik Nikola Pašić posetil je danes popoldne iz lastne inicijative avstriljskega poslanika Ugrona in mu izjavil v imenu srbske vlade, da obžaluje nekorektnosti vojaških oblasti, ki so bile storjene proti konzulu Prochazki v Prizrenu. Poslanik Ugron je vzel to izjavo na znanje, nakar sta se oba državnika najprirodnejše razšla. S to Pašićev izjavo je spor med Avstrijo in Srbijo definitivno rešen;

Istotako je vsled privoljenja Srbije v rešitev pristaniškega vprašanja po londonski poslaniški konferenci tudi ta spor definitivno rešen.

MIROVNA KONFERENCA, ČETRTA SEJA.

London, 22. decembra. V soboto popoldne se je vršila četrta seja mirovne konference. Na seji se je razpravljalo vprašanje o premirju med Grško in Turčijo in vprašanje aprovizacije Drinopolja. Ta vprašanja se bodo ponovno razpravljala v bodoči seji, ki se vrši jutri popoldne.

London, 22. decembra. Semkaj je dospel pravni turški svetovalec Abro efendi s posebnimi instrukcijami, o katerih pa se čuva stroga tajnost.

Carigrad, 22. decembra. Rešid paša je dobil dovoljenje, da se pogaja z grškimi delegati, četudi ne podpisuje premirja. Rešid paša ima ob enem tudi instrukcije, da Drinopolja ne sme vrniti pod nobeno ceno, in pod nobenim pogojem.

London, 22. decembra. Včerajšnja konferenca se je pričela ob tričetrt na 4 in je bila zaključena že ob šestih, ker ni prišlo do sporazuma.

London, 22. decembra. »Reuter Bureau« poroča: Kljub zavlačevanju mirovnih pogajanj od strani turških delegatov, je vladalo danes med balkanskimi delegati jako veselo razpoloženje. Balkanski delegati so izrazili željo, da vendar pride enkrat do meritornih razprav. Venizelos je povdarjal, da so delegati že 10 dni v Londonu, a še ničesar niso napravili. Delegati balkanskih držav so izjavili napram nekemu uredniku »Reuter Bureau«, da so z uspehi poslaniške konference jako zadovoljni in pričakujejo, da se bodo tudi mirovna pogajanja ugodno končala.

TURKI ZOPET ZAPUSTILI DARDANELE.

Pariz, 22. decembra. »Agence Havas« poroča iz Aten, da je turška vojska brodogradne dopoldne zopet zapustila Dardanele. Več torpedov se je pojavilo pred otokom Tenedos, da bi ga bombardirale. Izid boja še ni znan.

TURŠKA POSADKA NA OTOKU MITILENE SE UDALA.

Atene, 22. decembra. »Agence l' Athenes« poroča, da se je turška armada na otoku Mitilene udala. 17.000 vjetih vojakov so Grki spravili v luki Molivos na svoje ladjeveje.

Atene, 22. decembra. Mornariško ministristvo potrjuje vest, da so se turške čete na otoku Mitilene udale.

BOJI V EPIRU. GRŠKA ZMAGA.

Pariz, 22. decembra. »Agence Havas« poroča iz Soluna: Grška armada je dne 19. t. m. začela prodirati iz Javani proti Morovi, kjer je sovražnika po hudem boju razgnala in zasedla Borico. Turki so se umaknili proti jugu.

Atene, 22. decembra. Vojsko ministristvo poroča: Del naše armade pod poveljstvom kapitana Damianosa je po hudem boju zasedel Borico. Turki so pobegnili na vse strani.

USODA TURŠKE ZAPADNE ARMADE.

Carigrad, 22. decembra. »Alemdar« priobčuje spise nekega visokega turškega oficirja, ki se je udeležil bojev pri Kumanovu in Bitolju. O smrti Fethi paše in usodi Džavid paše poroča sledeče: Bivši turški poslanik v Belgradu, Fethi paša, katerega so Srbi porazili že v bitki pri Kumanovu, je bil v bitki pri Bitolju nevarno ranjen na glavi po šrapnelu. Bil je v največji nevarnosti, da pade v srbske roke kot vjetnik. Ko je videl, da je izgbuljen, je vzel vojaku puško in se ustrelil. Pred samomorom je izjavil, da ne bi mogel prenesti tega, da bi bil v dotični državi, kjer je bil poprej poslanik, sedaj vjetnik. Džavidu paši je bila usoda milejša. Po strahovitem hajonetnem naskoku se mu je ponoči s 15.000 možmi posrečilo prodrati srbsko linijo in pobegniti proti Elbasanu. Džavid pašo Srbi jako spoštujejo kot nenavadno hrabrega generala.

POSLANIŠKA REUNIJA ZAKLJUČENA.

London, 22. decembra. Vest, da so veleposlaniki na svoji včerajšnji zaključni konferenci našli izhod, ki zadovoljuje Avstrijo in Srbijo, je bila sprejeta v mestu z velikim veseljem. Albanija postane avtonomna država, Srbija pa dobi svobodno luko na Jadranskem morju. Splošno se domneva, da bodo sedaj tudi mirovna pogajanja hitreje vspevala, ker so Turki sedaj pogajanja zavlačevali predvsem radi tega, ker so pričakovali, da izbruhne med Avstrijo in Srbijo vojna. Sedaj je ta možnost odstranjena in situacija za Turke zelo neugodna. Veleposlaniki so tudi izrazili mnenje, da morajo otoki Lemnos, Tenedos, Imbros in Samotraki v interesu obrambe Dardanel, ostati v turških rokah.

Pariz, 22. decembra. Neko londonsko poročilo javlja, da je po poročilih iz Belgrada srbska vlada pristala na predlog poslaniške konference glede Albanije in gospodarskega pristopa Srbije na Jadransko morje.

ALBANCI IN KUCOVLAHI.

Valona, 22. decembra. Med provizorično albansko vlado in delegati rumunskih Kucovlahov prišlo je do sledečega sporazuma. Kucovlahi dobe rumunskega škofa in tudi rumunske šole. Zidati si smejo svoje cerkve in imajo pristop k vsem javnim službam. Sploh postanejo Kucovlahi enakopravni z Albanci.

FINANČNI POLOŽAJ BOLGARIJE SIJAJEN.

Sofija, 22. decembra. Vlada je predložila sobranju poseben budgetni provizorij za organiziranje finančne uprave in gospodarstva v novoosvojenih krajih, v znesku 7 milijonov. V debato je pri tej priliki v sobranju posegel tudi finančni minister Todorov, ki je podal kratek pregled o finančnem položaju Bolgarske. Izvajal je: Vsled vojnega stanja se je naš državni zaklad zmanjšal za 25 milijonov, na drugi strani pa izkazujejo izredni prihranki skoro enako visoko vsoto, tako da proračun ne bo izkazal nobene difference. Kar se tiče izvanrednega kre-

ditva v znesku 84 milijonov, ki so bili dovoljeni meseca septembra in 50 milijonov, katere bo vlada zahtevala za izplačilo raznih rekvizitov potom izvršenih naročil, vse to posojilo bo vlada po vojni najela v tujini. Finančni položaj Bolgarske je tako ugoden, da lahko brez posojila vodimo še šest mesecev vojno.

NEMŠKI LAŽNJIVCI — ZOPET BLAMIRANI

Dunaj, 22. decembra. »Wiener Allgemeine Zeitung« piše: Iz dobro informiranih diplomatskih krogov izvemo, da so vsa včerajšnja poročila dunajskih listov, po katerih je baje nastal v Crngori odpor proti kralju Nikiti, popolnoma brez vsake podlage. Kralj Nikita uživa veliko popularnost med svojim narodom.

Dunaj, 22. decembra. Tudi zloglasna »Süd-slavische Korrespondenz«, ki je razširjevala ostudne laži o kralju Nikiti, svoja poročila sedaj dementira.

BITKA PRED DARDANELAMI.

Atene, 22. decembra. »Agence d' Athenes« javlja, da je bila v bitki pred Dardanelami težko poškodovana tudi turška križarka »Torguth Reis«. Tudi neko turško torpedovko pogrešajo.

DEMISIJA TURŠKEGA ZUNANJEGA MINISTRA.

Carigrad, 22. decembra. Zunanji minister Noradunghian je odločno dementiral vest, da bi že dvakrat podal svojo demisijo.

KOLERA V CARIGRADU.

Carigrad, 22. decembra. Kolera poenjuje. Včeraj je bilo naznanjenih na novo le 36 slučajev, med temi eden smrten. Uradno poročilo zatrjuje, da je dosedaj umrlo za kolero 1092, obolelo pa 2098 oseb.

OB ČRNEM MORJU SE POGREZA ZEMLJA. VELIKANSKA ŠKODA.

Odesa, 22. decembra. Od vasi Longerona do Otrade ob Črnem morju se je na več krajih merska obala znatno znižala, vsled česar je nastala velikanska škoda. Morsko dno se je precej dvignilo in pojavilo se je več otočičev. 20 vasi je skoro popolnoma ruiniranih.

PREMOG NI VEČ VOJNA KONTRABANDA.

Carigrad, 22. decembra. Porta je obvestila vse države, da ne smatra več premog za vojno kontrabando.

STRAŠEN VIHAR NA KASPIJSKEM MORJU.

Derbent, 22. decembra. Na Kaspijskem morju razsaja strašen vihar. Več kot 70 ribiških ladij se je že dosedaj potopilo. Nešteto ribičev je našlo smrt v valovih.

ZGODOVINA ARMENSKIH PRITOŽB.

Carigrad, 22. decembra. Armenski patrijarhat je sestavil v francoskem jeziku spisano spomenico, v kateri se nahaja zbirka vseh pritožb armenskega patrijarhata na Porti od časa ustave leta 1908. do sedaj. Spomenica bo izročena veleposlanikom in razposlana tudi po vsej Evropi.

Pravil sem Vam, kako sem jo mahal proti Ljubljani. Pred božičem je v Ljubljani prav živo in že od nekdaj je moja navada, da grem za praznike v Ljubljano, da si malo ogledam svet. Motovil sem se po ulicah, da sem bil samemu sebi na potu — poleg tega so me pa vedno drezali zdaj od te zdaj od one strani.

Zato sem bil vsega sit in sem šel k Tončku za vodo, da ga spijem en požirek. Kmalu se mi je prisedel neki človek, pa me pozdravi: »Dober večer, Križavej!«

»Bog daj!« pravim, »malo mrzlo je zunaj.«

»Seveda je. Od kod pa vi?«

»Od doma,« pravim, »malo sem prišel za praznike Ljubljano pogledat.«

»To je dobro,« je rekel, »bodele pa kaj o vojski izvedeli. Kako pa mislite?«

»Kaj bi mislil,« sem rekel, »Bog živi Srbe, ki so Turka natolkli.«

»Jaz tudi tako pravim,« je rekel prijazni gospod, »kaj pa mislijo ljudje po deželi?«

»Kaj bi mislili,« pravim, »veseli so, da so bili Turki tepeni.«

»Tako,« je rekel gospod, »kaj pravijo zaradi Srbov?«

»Mevža mevržasta« sem si mislil, »kaj neki sprašuje.«

»Vidite,« je rekel »jaz sem prav vnet za Srbe.«

Malo sem ga pogledal izpod čela, pa sem rekel:

»Vaša vnema Srbom malo pomaga. Taka ščinkovca, kakor ste vi, Srb lahko za zanjtrk poje.«

To je gospoda osupnilo, pa je rekel:

»Saj dobro vem, kako mislite, samo povedati nečete, ampak meni lahko zaupate. Ali bi vi streljali na Srbe?«

»Kaj bi streljal!« sem rekel, »saj mi niso nič žalega prizadel.«

»Kaj tisto,« je rekel in se ozrl okoli; »ampak, ko bi morali,« je pošepetal...

»Slišite,« sem rekel, »s čim se pa vi pečete, kaj je vaš posel?«

Mož je postal malo zbežan in je rekel:
»Jaz tako... poslušam, kaj ljudje mislijo.«
»Ali vas je dosti takih?« sem vprašal.
»O dosti...«
»Pa imate plačo?«
»Imamo, pa še dobro.«
»Kdo vas pa plača?«
Malo se je zasmejal, pa je zmignil z ramami.
Tokrat sem posegel z roko in sem ga stisnil za vrat.
»Špijon,« sem dejal, »ali te imam.«
Mož je malo zahrčal, jaz sem pa rekel:
»Kaj, udri ga špijona,« pa sem ga nesel na ulico.
Da ne bo kakih nerodnosti, sem odšel kar naprej proti dolenjskemu kolodvoru.
Tonček bo malo hud, ker sem mu par steklenic razbil — pa jih bom že plačal. Dobro se mi pa le zdi, da sem špijona ven vrgetl.

Kinematograf v gledališču.

Te dni smo čitali po listih notico, da dobimo z novim letom v gledališču kinematograf. Pri tem je morebiti marsikdo zmajeval z glavo in si mislil: Kam smo prišli? S kakimi nadami smo pred 20 leti otvorili Hram slovenske Talleje — danes pa postane iz tega »kulturnega« zavoda — kinematograf. Kje je napredek, kje je kultura, kje je umetnost? — Tako bi kdo tarnal in vzdihoval — toda popolnoma po nepotrebnem. Sedaj ko so Nemci dobili svoje gledališče — stoji dež, gledališče trikrat na teden — če ne še večkrat prazno — dočim se gnetejo ljudje pred kinematografom in se pulijo — za vstopnice. Zakaj bi ne porabili domačega gledališča za take stvari — saj je zato sezidano.
Kak visok kritik bo morebiti celo vihral nos in govoril o »oskrunjenem svetišču slovenskih mož« — toda tudi ta obsodba bi bila pre nagljena.

Priznati moramo, da vladajo pri nas glede gledališča še nekoliko zastareli nazori. Dasi prazni sedeži pri dramah v gledališču kažejo, da nismo posebno vneti za resno umetnost — vendar mislimo, da spada v gledališče samo umetnost.

In tako skrivamo svoje borno malomeščanstvo za lepe fraze kulturnega sveta.

Drugod — tudi v kulturnem svetu — o gledališču nimajo takega mnenja — v Italiji n. pr. prirejajo v gledališčih ples — pa tudi politične shode — predavanja — in ljudske zabave — tako je gledališče za vse. Tudi drugod po manjših mestih služi gledališče za razne namene; s tem pa še ni rečeno, da bi v njem ne mogel biti en večer posvečen resni lepi umetnosti. Zato ne smemo misliti, da bi bilo gledališče ponižano, ako bodo v njem kinematografske predstave — posebno, ako bodo te predstave nudile najlepše, kar premore do sedaj kinematografska »umetnost« — in se bo pri tem izogibalo vsemu, kar je v kinematografu slabega.

Ko se je pred nekaj leti začel po naših mestih kinematograf, je zvalil k sebi vse nižje sloje — pa tudi višje, ker je nudil mnogo senzacionalnega, zabavnega in nenavadnega. V začetku je bilo tudi mnogo slabega — počasi pa se je kinematograf izpopolnil — in ni dvoma, da ima danes mnogo levega v svojih predstavah (pokrajine, slike iz kulture, drame, pri katerih nastopajo znani dramatični najboljši igralci. Saj je sam Gerhardt Hauptmann spisal igro za kinematograf in posamezne slike nudijo pogosto pretresljive prizore iz življenja).

Kinematograf je bil takoj dobičkanosno podjetje — zato se je hitro razširil. Ker pa so se tu int am pokazale slabe posledice konkurence — so letos na Dunaju imeli sestanek, na katerem so se sestavile stroge določbe glede kinematografov. Tu se je določilo, da imajo za kinematografsko koncesijo prednost oni zavodi in ona društva, ki imajo prosvetne in človekoljubne namene. Tako ima n. pr. sedaj v Zagrebu Ciril-Metodova družba svoj kinematograf, ki nese lepe denarje za hrvaške narodne šole. V Pragi ima svoj kinematograf »Severočeška Jednota«, ki ima tak namen kakor naš »Bratstvo«. Pri nas je dobilo koncesijo »Dramatično društvo«. Sliši se, da je koncesijo dobilo tudi nemško gledališče. Skušnje nas uče, da bi na noben način v Ljubljani ne rešili slov. gledališča pred deficitom. Saj je bil celo Sherlock Holmes pasiven. Naše gledališče je prebilo težke boje za obstanek — ravnateljstvo je moralo popuščati v svojem idealnem programu in je moralo dati operete — a ko je hotelo izhajati. To je bilo že nekaj let — pa ne le pri nas — tudi drugod. N. pr. Vinogradi pri Pragi imajo 80.000 prebivalcev — pa so morali dati burke in operete, ako hočejo izhajati. Ako nečjeo danes dati ljudstvu o gledališču zabave — gre rajše v kinematograf. Zato se čuti kriza povsod. Mnogo privatnih gledališč se je že izpremenilo v »Kino«. To je — čas strojev.

Drugod imajo gledališča velike podpore, pri nas je s podporami težava — zato je boljše, da se naredi kompromis in ima gledališče od kinematografa dobiček, nego da bi vsled njega imela izgubo. To, kar ga je doslej od zunaj uničevalo, naj ga poslej znotraj krepi.

Za časa ravnatelja Govekarja so se čule pritožbe čez operete — sedaj se je izkazalo, da drugače ne gre.

Včasih se je slišalo v šali dovtopno: naprave cirkus, kinematograf — sedaj je postalo to res. Sedaj vsaj ne bo nepremišljenih očitkov in upajmo, da nova sezona gledališču ne bo v škodo. V gledališču bodo predstave lahko zelo po ceni. — Vkljub temu bodo nesle dobiček — in s tem bo mogoče povzdigniti tudi naše gledališke predstave. Ako je denar, se lahko angažirajo boljše sile — boljše predstave bodo privabile tudi več občinstva. Tako bo nova naprava lahko gledališču v veliko korist.

Slišale se bodo morebiti pritožbe, da kinematograf skazi okus občinstva — in da bodo potem gledališke predstave slabše obiskane.

Mislimo, da bodo dosednji obiskovalci gledališča vkljub temu ostali — ker jim je gledališče duševna potreba — in konečno tudi, če bi bilo par ljudi manj, se bodo lahko dajale tudi boljše predstave brez »hlu« pred večnim deficitom. Mogoče tudi, da na ta način prišel masikdo v gledališče, ki dosedaj sploh še ni bil v njem — in tako postane naše gledališče zopet bolj oživiljeno. Morebiti bo v tem konec večnih kriz.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo od 13. dec. do 20. dec.		Cene v kronah	
		od	do
1 kg govejega mesa I. vrste	1.80	2.00	
1 kg govejega mesa II. vrste	1.60	1.80	
1 kg govejega mesa III. vrste	1.50	1.70	
1 kg telečjega mesa	1.80	2.00	
1 kg prašičjega mesa (svežega)	2.00	2.20	
1 kg prašičjega mesa (prekajenega)	2.20	2.40	
1 kg koštrunovega mesa	1.40	1.50	
1 kg masla	2.60	2.80	
1 kg masla surovega	2.40	2.60	
1 kg masti prašičje	2.10	2.16	
1 kg slanice (špeha) sveže	1.92	2.00	
1 kg slanice prekajene	2.00	2.20	
1 kg sala	1.92	2.00	
1 kg čajnega masla	3.20	3.80	
1 kg margarinkega masla	2.20		
1 jajce	10	12	
1 liter mleka	20	22	
1 kg posnetega kisla	08	10	
1 kg smetane sladke	90	110	
1 kg medu	140	160	
1 piščanec	120	160	
1 golob	40	50	
1 raca	180	220	
1 gos	550	600	
1 puran			
100 kg pšenične moke št. 0	35.80		
100 kg pšenične moke št. 1	35.40		
100 kg pšenične moke št. 2	34.80		
100 kg pšenične moke št. 3	34.10		
100 kg pšenične moke št. 4	33.20		
100 kg pšenične moke št. 5	32.00		
100 kg pšenične moke št. 6	31.00		
100 kg pšenične moke št. 7	28.00		
100 kg pšenične moke št. 8	19.60		
100 kg koruzne moke	26.00		
100 kg ajdove moke I. vrste	49.00		
100 kg ajdove moke II. vrste	47.00		
100 kg ržene moke			
1 kg rži	28	40	
1 kg graha	36	40	
1 kg ječe	40	48	
1 kg kaše	28	30	
1 kg ričeta	26	28	
100 kg pšenice	23	24	
100 kg rži	22	23	
100 kg ječmena	20	21	
100 kg ovsna	23	24.50	
100 kg ajde	23	24	
100 kg prosa belega			
100 kg navadnega	20	22	
100 kg koruze	20	21	
100 kg krompirja	6.50	7.00	
100 kg činkvantina	26		
100 kg sena	7.50	8.00	
100 kg slame	5	6	
100 kg stelje	8	8.50	
100 kg detelje	9.50	12.00	
Cena trdemu lesu za m ³	8	9	
Cena mehkeemu lesu za m ³	1	1.30	
Prašiči na klavnici			

! Pozor trgovci !

Od danes naprej se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dolenca, v Prešernovi ulici pod tovarniško ceno.

Svoje zdravje

podkupljuje in razmetavate svoj prisluženi denar, ker Vas je podjarmila moč navade, ker pilet še dandanes drago, brezredilno, živce razburajočo kavo, čaj ali njih nadomestilo, ki niso drugzega kot barvila. Vzdrnite se, in pijte sladni čaj, to je tekoči kruh pripravljen po predpisih doktorja pl. Trnkoczy. V promet pride pod

varstveno znamko Sladin.

Sladni čaj je originalen, priprost in nov v toliko, ker daje

kri, moč, zdravje,

zato se priporoča posebno tistim, ki se čutijo bolne, oslabele, revne, namesto silno dragih Somatose, Sanatose, Biocitina, redilnih soli, mesnih ekstrakt i. t. d., ki je po obenem okusen in redilen zajtrk ali južina in prihrani 50% na denarju v gospodinjstvu. Sladni čaj naj se vzame tri četrti mleka en četrti sladkorja pa le pol toliko, kakor za kavo. Že tu je prihranek na mleku in sladkorju. Pri dolenčkih in otrokih kot ceno hranilo tisočkrat preizkušeno. Ravnotako pri dolenčkih materah in dojkah. Vse to potrjujejo zahvalna pisma, ki prihajajo dnevno, kar je notarielno potrjeno. Zavoj četrt kg 60 vin. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah, tudi pri trgovcih. Sladni čaj ni zamenljati s sladno kavo. — Tovarniške zaloge v lekarni Trnkoczy v Ljubljani Kranjsko.

Poskusi zavoj 70 vin., ki se naj vpošljejo v znakmah v pismu. Po pošti najmanj 5 kg. Na Dunaju v lekarnah Trnkoczy, VIII. Josefstädterstrasse 25, III. Radetzkyplatz 4. V. Schönbrunnerstrasse 109; v Gradcu: Šackstrasse 3.

Brzjavka.

V italijanski kuhinji

hotela pri Maliču nasproti glavne pošte

se dobe vsak dan asortirane morske ribe. Vina samo iz najboljših kleti in sicer: brionska, porenška iz agrarnega zavoda. Opolo-vino po 72 v liter za družine na dom postavljeno itd.

Posebna specialiteta likerja

Posebna specialiteta likerja

Največjo izbiro razglednic za praznike

od 2 vinarja naprej priporoča

Marija Tičar

Ljubljana, Sv. Petra c. nasproti »Zlate kaplje«.

Glavno zastopstvo dunajske družbe

za gradbo centralne ventilacijske kurjave s svežim zrakom

v Ljubljani, Tržaška cesta šte. 31

prevzema vsa v to stroko spadajoča dela, kakor novo in delno vpeljavo in montiranje te kurjave v nova in stara poslopja. — Centralna ventilacijska kurjava s svežim zrakom je najidealnejša, najcenejša, najsnajnejša in najzdravejša kurjava za stanovanja, urade, trgovske lokale, vile, šole, gostilne, cerkve itd.

A. SKAZA,

glavni zastopnik za Kranjsko in Primorsko.

Dobrotvornostno društvo 'BLAGODAT' v Ljubljani

se slavnemu občinstvu priporoča kot edino društvo te vrste na Kranjskem. Društvo ima namen izplačati velike podpore in velike posmrtnine svojim rednim članom. Čimveč je članov, temvečji znesek izplača društvo v vsakem smrtnem slučaju. Te vrste društva so pokazala na Dunaju, Pragi, Gradcu in v drugih avstrijskih mestih, da so najboljša humanitarna podpora društva, katera na podlagi vzajemnosti za male prispevke članov, izplačujejo velike posmrtnine. Prospekte in natančna pojasnila daje brezplačno

društvena pisarna v Ljubljani, Mestni trg šte. 13, I. nadstropje.

!! Za Božič !!

Različne predmete za okrašenje božičnih drevesc, raznovrstne torte, mandlovo in čajno pecivo, najfinejše desertne in čokoladne bonbone, potice, tudi po naročilu in sicer medene, orehove, rozinove, šartelj itd. ter vseh vrst kruh in pecivo priporoča

JAKOB ZALAZNIK

slaščičarna, pekarna in kavarna, Ljubljana Stari trg št. 21.

Velika božična okassion prodaja

damskih paletov, raglanov, kostumov in bluz v vseh najmodernejših barvah in fazonah. — Nadalje ogromna zaloge raglanov, oblek in klobukov za gospode in dečke.

Cene priznane nizke! Postrežba solidna!

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Redka prilika!

Vsled prestoječe inventure izključim nekatere spodaj omenjene predmete

z 25% popusta

od stalne cene in sicer od danes naprej:

Bluze iz volne, batista, čipkaste in svilnate. — Hišne halie iz barheta, batista in volne. — Spodnja krila iz listra, klota in svile. — Pletene jopice in še nekaj kožuhovine.

Modna trgovina P. MAGDIĆ

Ljubljana, nasproti glavne pošte.